Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Goldstein, Emanuel.
Titel | Title:	Alruner.
Alternativ titel | Alternative title:	Vekselspillet.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Gyldendal, 1916
Fysiske størrelse | Physical extent:	45 s., 1 tav.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Em. Coldstein.

ALRUNER.

1916.

53, – 281 Eks 1

DA S-rum

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 53 8°
1 1 53 0 8 056806

+ REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

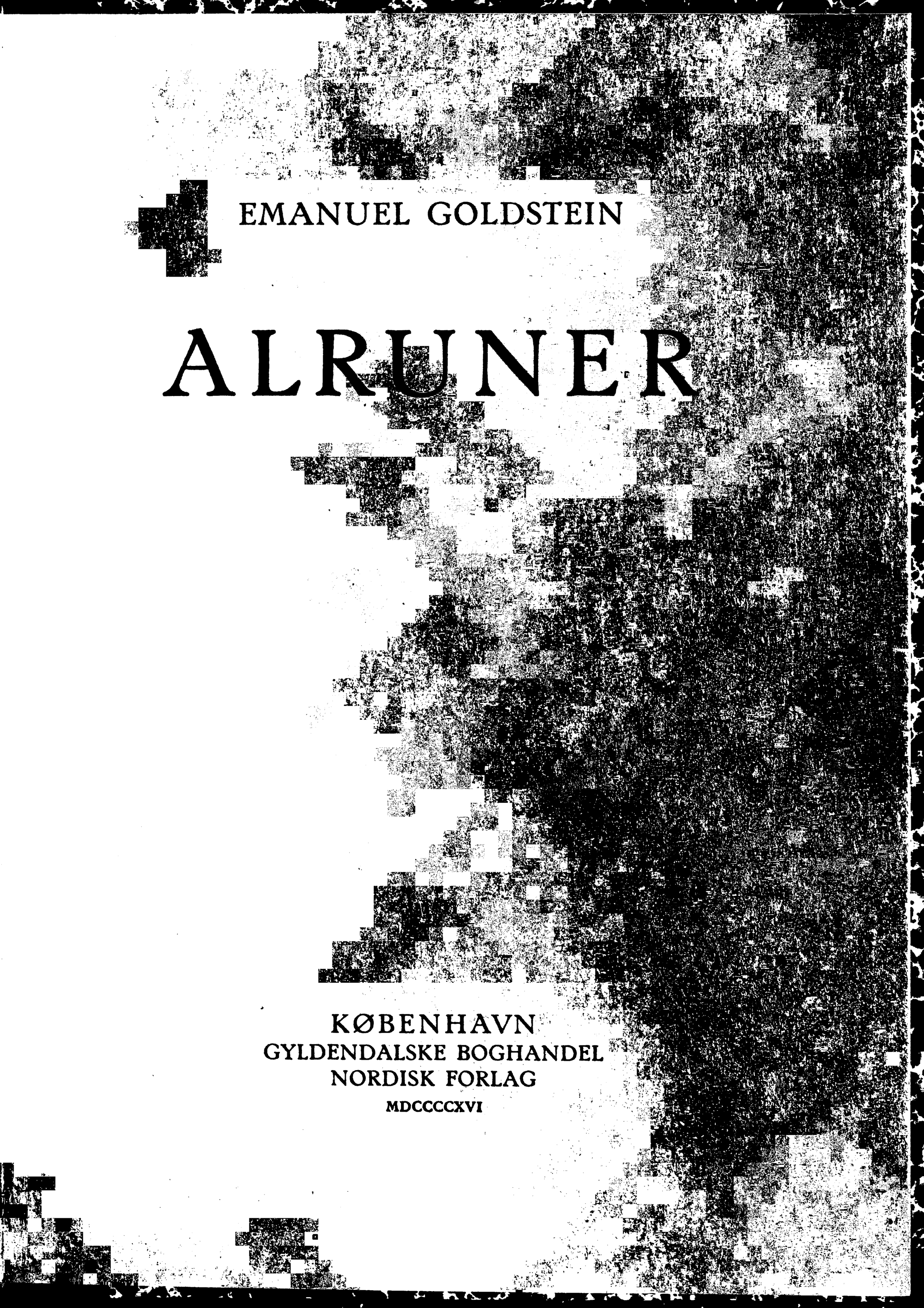

EMANUEL GOLDSTEIN

ALRUNER

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
MDCCCCXVI

ALRUNER

Germ. 2974

AF DENNE UDGAVE ER DER TRYKT
350 NUMMEREREDE EKSEMPLARER
DERAF ER DETTE
Nr. 226

EMANUEL GOLDSTEIN

ALRUNER

KØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
MDCCCCXVI

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Tilegnet

MALEREN EDVARD MUNCH

E. Munch

BIBLIOTHECA REGIA · HAFNIENSIS

DENNE lille Digtcyklus er oprindelig skrevet og udgivet i Slutningen af Firserne, og senere udsendt paany med Tegning af Edvard Munch. I den foreliggende Udgave er nogle Ubehjælpsomheder søgt fjærnet; dog er Digtenes oprindelige Karakter bevaret. Slutningsdigtet er helt nyt.

INDHOLD

	Side
Ouverture	13
Minder	16
Forraadt	17
Forgjort	18
Sejd	19
Elskov	22
Formummet	23
To Sonnetter til en Ven	24
Narreviser	26
I Tryllecirklen	28
Kærlighedens Akustik	30
Aabenbaringen	31
Stærk som Døden	39
Scirocco	40
Tørke	41
Naade! Naade!	42
Vækst	43
Alruner	44
Epilog	45

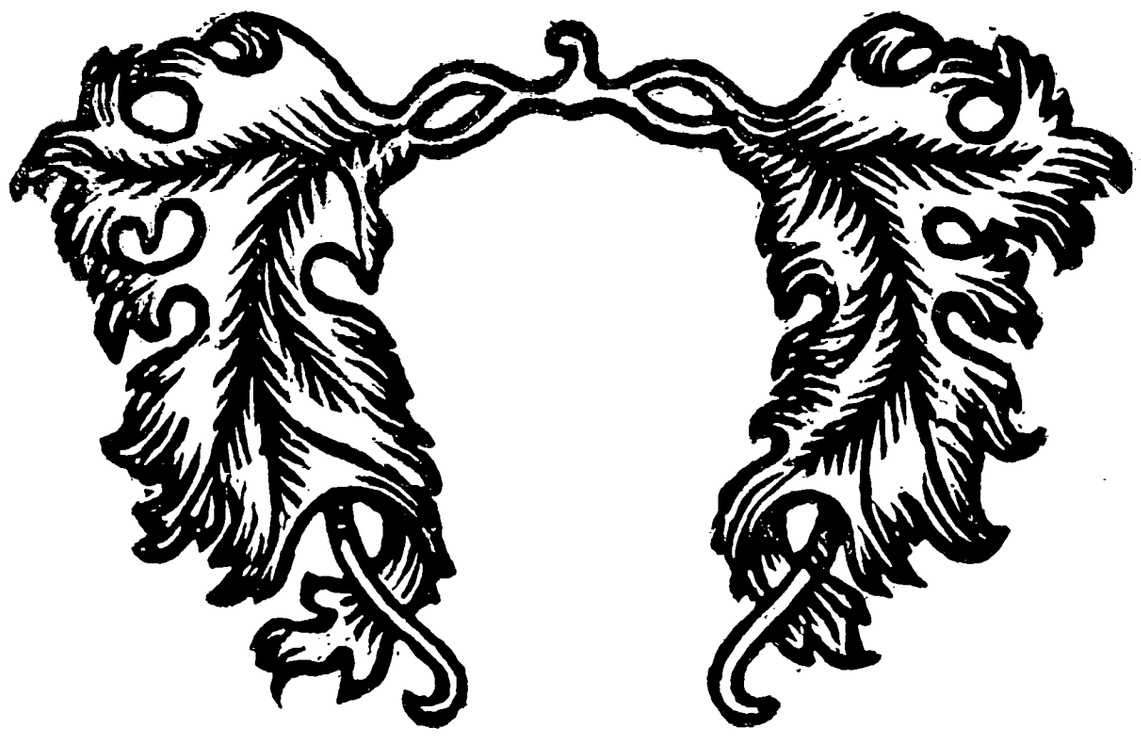

OUVERTURE

I

Vaaren var fløjet —
og min Elskerinde med . . .

Det hele var gaaet ganske naturlig til: jeg var
bleven hende led.
Hvor kunde jeg vel vide, at for hendes Glød
Var Uro og Tvivl det daglige Brød.
Jeg havde tryglet. Naar hun var ond, havde jeg
bedt om Naade,
Og føjet hendes Luner, var de end nok
saa kaade.
Jeg havde været øm og kærlig og bar hende
saa at sige paa Hænderne,
Og for hendes Skyld brød jeg baade med Slægt
og med Vennerne.

Vi maatte suge paa Labben. Tiden var skral, og de
Gamle smækked'
Døren i for min Næse paa Trods — og saa blev jeg
end mere ægget.
— Om hun var smuk, Brunette, Blondine, plump eller
sekstenaars-smækker,
Dame eller Tøs — det siger kun lidt! Hun var min
Kærligheds Vækker
Og mit Alt. — Hun kom ind til Byen vaarvild og
eng-agtig.
Vi lod fem være lige og leved' paa vor Vis bohêmien-
agtig.

Vort Indbo bestod af en Træstol, et trebenet Bord
og en Skuffe;
Vor Seng var et brungult Nerzfo'r og vor Hoved-
pude en Rævemuffe.
Ingen Konge hviled' tryggere paa sine Edderduns-
puder,
End vi i de kildrende Dyrehuder.

En Morgenstund tog hun sit Tøj — det blev Slut paa
vor Historie;
Hun sagde ikke andet, end hvad jeg selv kunde se:
»Nu gaar jeg!«

II

Det var hen mod Aften:
Krydret af hende var Luften, Stolen, Klæderne,
Sengen,
En Lugt som af Tang, blandet med Duften af Hø
paa Engen;
Hist laa en Haarnaal, et Bændel; den næsten tand-
løse Kam
Var gennemfiltret af hendes Haar, hvis Duft var
brunstig og ram.
Overalt laa Minder, der i flimrende Tusmørkestunder
Brød op som i skorpede Saar vidtspilede Vunder;
Som udløste Rummet i lys-svøbte,
Henaandte Ord hendes Kærtegn, hendes Haan, hendes
taare-døbte,
Elskovsbaarne Hulken . . .

MINDER

Elskovens Minder
Er sydende Bly.
De dryppes i Vundernes
Saareste Flænger,
Størkner i Glemselstundernes
Klangløse Kulde –
Og smeltes i Længslernes
Glohede Digel.
Størkner og smeltes
atter og atter
paany.

FORRAADT

Der er ingen Sjæl paa Jorden,
Jeg hader saa vildt som Dig.
Der er ingen Sjæl paa Jorden,
Jeg elsker saa ømt som Dig.

Jeg kunde kløve Din Pande
Og drikke Dit rygende Blod –
Kaste mig trælsk i Støvet
Og slikke Din nøgne Fod.

Ledere er Du mig, Elskte!
End det slimede Kryb for min Fod –
Og dog kunde for Din Skyld jeg græde,
Til Taaren blev dryppende Blod.

Der er ingen Sjæl paa Jorden,
Jeg hader saa vildt som Dig.
Der er ingen Sjæl paa Jorden,
Jeg elsker saa ømt som Dig.

FORGJORT

Du har spundet mig ind
I et troldvirket Spind
Af Forjættelsers Jærtegn,
Af Morgengrys Kærtegn —
I Skumringens Hulken
Med Nattergale-Graad —
Med Ømhedens svovlede
Giftige Braad —
I elskovslystent Had
Og bristelysten Elskovs
Sviende Taarers
Isnende Bad.

SEJD

Der var, da jeg mødte Dig første Gang,
Noget dagligdags-trægt over Trækkene.
Havde Din Stemme Nattergalens Klang,
Var den daarende-skær og æggende?

Nej! Ordet var tungt, uden Præg og Lød;
Dit Blik var sjælløst og trættende.
Der blussed' paa Kinden en hektisk Glød
Men intet ungdoms-forjættende.

Saa fik jeg smurt koglende Elskovs-Sejd
Paa Næthindens Nervetraadsbue:
Nu *straaled'* Dit Billed', som før syntes blegt —
Vaarlig var Du at skue.

Din Aande var Rosens; Dit svømmende Blik
Violens i Morgendugs Taarerne;
Det dødsmærkte syge drog Liv, hvor Du gik,
Du fejreste Vaarens Enbaarne!

Jeg knæled' for dette Underværk
Fra Naturens sprudende Esse,
Og som det sig bør en bodfærdig Klærk,
Gik jeg aarle og silde til Messe.

Naar jeg tryglede, syg af Attraa og Glød,
Fortæret af Længselsbranden,
Nød Du min Jammer, koket og sød,
Som Virak fra Røgelses-Panden.

Du flænged' mit Bryst i Latter og Graad,
I Kraft af Din væren-almægtig.
Til Moro stak Du med giftdyppet Braad,
Naar jeg knæled' troskyldig-andægtig.

Du skænded' Din dugfriske Jomfrudragt,
Du fejreste Vaarens Udkaarne!
Du søled' i Gadesnavset Din Pragt
Og stod som Skarnets Enbaarne.

Og jeg river og flænger med Nordvinds Kast
I det vaarlyse Skrud, jeg gav Dig –
Det klæber som gro't Dig til Kødet fast!
Jeg mægter ej flænge det af Dig.

Jeg mindes Dig grant, hvordan Du saa' ud,
Før jeg gloriekroned' Dit Billed'.
Jeg *véd*, hvad der skjules bag Vaarens Skrud –

Og *dog* er jeg blændet og hildet.

ELSKOV

En Hede, der isner
Som frostklinger Luft;
Grublende, borende
Galmands Fornuft.

En Kulde, der brænder
Med ætsende Glød
Gabende Flænger
I Aand og Kød.

En Ømhed, der spejder
Det saareste Sted
Og hulkende borer
Sin Gifttand derned.

FORMUMMET

Naturen driver formummet Spil,
Naar Mennesker frydes og gantes.
Menneskers Længsel – Naturens: Jeg vil
Forplantes.

Men Elskov er som Syfilis.
Den sniger sig nydelsesbaaren
Ud fra Forjættelsens Paradis
I Vaaren.

Den rives med paa den røde Sejlads
Ad Aarekanalernes Strømme
Og naa'r sit Naturmaal uden Kompas
Som i Drømme.

Den tærer trædsk paa Marv og Sind,
Naar man tror, man har kuet Onderne –
Efter Aaringer varsler den atter ind
Med Vunderne.

TO SONETTER TIL EN VEN

I

Forpint jeg laa i Julinattens Glød.
Al-Lidelsen jeg saa' forbi mig glide.
Elskovens Molok sad ved Lejets Side
Og fraadsed' i mit feberbrændte Kød;

Bød haarde Stene, naar jeg trygled': Brød!
Og Saltvand til min tørre Ganes Kvide —
Da knytted' Næven jeg ved Dæmringstide,
Forbandende den Stund, da jeg blev fød.

Ak, hvortil denne maalløs-dybe Kummer?
Hvor spagt paa Golgatha at tornekrones,
Naar Pinslerne er maalbevidst og rummer

Al-Offer for Allivets Ve, som sones —
Mod tomt at spigres fast til Korsets Planker
Med bristet Haab . . .
Bryd med Din Elskerinde.

II

Thi Mand og Kvinde er hinandens Fjender,
Naar Kærlighedens Drifter frem er gækket —
Til brunstig Tvekamp af Naturen ægget,
Hvor Hadets Bavn som Arnelue brænder.

Va'r Dig! Nu gælder det! Thi Kampen ender
Ej, før den ene segner pandeflækket.
Som Kamp-Pris rækkes Sejerherren, stækket,
En livsgold Lede af Naturens Hænder.

Og kæmpes der en Jævnbyrdsstrid?
Nej! Hunnen
Fik Kamp-Instinktets hvasse Angrebspil,
Med Giften skjult bag Kærlighedens Smil.

Mens Hannen kommer som til Leg i Lunden,
Med aabent Hjærte som til Broderhilsen,
Men Hunnens Gift . . .
Bryd med Din Elskerinde!

NARREVISER

I

For Graad og Bønner
Sviende Hug!
— Spark og Spot
Er min Elskovs Suk.

Naar Du krympende vaander Dig
Trælsk under Pisken —
Din Graad er mig Sang
Fra Drossel og Sisken.

Naar Du kælent slikker
Min martrende Haand,
Da først er Du besjælet
Af Elskovens Aand.

Men *det* vil jeg sige Dig
Rent ud af Posen:
Saa er Jomfru-Støvet
Fejet af Rosen.

II

Dine Træk er grove,
Din Hud er gusten og ru
— Aldrig saa' jeg en Jomfru
Saa favr og skær som Du.

Din Gang er sjokkende slatten
Og dertil slaar Du Skank
— Aldrig saa' jeg en Jomfru
Saa svævende fejr og rank.

Aabner Du Munden, springer
Skrubtudser kvækkende ud
— Aldrig jeg hørte en Jomfru
Tale sáa daarende prud.

Dorsk er Dit Øje som Torskens,
Glansløst og tørt som Sod
— Aldrig jeg følte en Jomfrus Øje
Saa isnende ildne mit Blod.

I TRYLLECIRKLEN

En Trolddoms snærende Masker
Omspænder min Tanke og Hu.
Traadenes filtrede Fletværk
Løser alene Du.

Men løser Du Nættevævet,
Du hildes i selvsamme Nu —
Og saa er det kun mig, som kan hugge
Den gordiske Knude itu.

Jeg græd for Din ublu Almagt
Og bød mig som Sonebod:
Men smilende styrked' Du Nættet
I Graadens sviende Flod.

Med Vellyst nød Du min Taare
Som Tokajervin til Din Mad.
— Men vogt Dig! Jeg véd en Trolddom,
Som splitter Maskerne ad.

Med Elskovs-Elektroskopet
Gaar jeg Dit Blik forbi —
Guldbladenes Sitren forraader:
»*Du* er fangen!« — Og saa er *jeg* fri —

Til Tvivlen, forklædt som Længsel,
Graver sig ned i min Hu —
Paany er jeg under *Din* Vælde,

Men Du under Ingens — *Du!*

KÆRLIGHEDENS AKUSTIK

Fra Eros, Fortryller
Og Altets Forny'r,
Stammer Mekanikken
Til Falaris' Tyr,
Hvor de brandsvedne Ofres
Jammershyl klang
Som Festfanfarer,
Som vellystig Sang.

Vore Bønner, vore Suk,
Vor hulkende Stønnen,
Længslen, Attraaen,
Graaden og Brynden,
De slaar mod den Elskedes
Trommehinde
Som Toner der dulme,
  læge og linde.

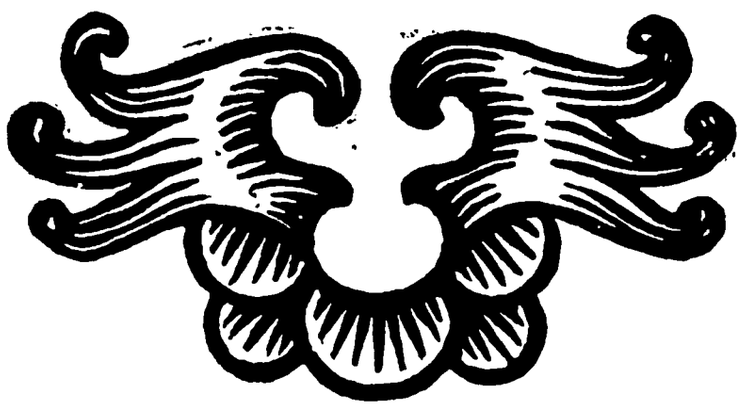

AABENBARINGEN

Der faldt paa mit Øje
Som sviende Dug,
Og det blinked'
Med gækkende, lysende Fnug.

Der hørtes Latter
Som min Elskedes Graad,
Lystelig dyb
Og hulkende kaad.

Der spruded' Gnister
Med knitrende Skrald,
Som i Taager Lyden
Af Piskeknald.

Jeg var ene, forladt —
Men rislende fo'r
Som Haan gennem Mørket
Guddommens Ord:

I

»De skrumpne, magre Poeter
forvrængte min Urtids Gestalt,
Til mine kaarne Profeter
de Stympere tro'de sig kaldt;
De skænkte mig Guddomskronens
glitrende Glorie-Krans
Og gjorde mig kysk som Maanens
gyldne, godmodige Glans.

I mit Næsebo'r blæste de Aanden,
som de blæste i deres Gud,
Og de signed' i Døbefonden
mit paahængte himmelske Skrud.
De Daarer! Mit Væsen er hedensk
fra Jordens Livmodermund,
Jeg passer kun slet i en edensk
drømmende Palmelund.

Jeg sprænger Dogmer og Krypter
og Templers spærrende Bom,
For trang er de dybeste Dybder
til Rum for mit Herredom.
Jeg er det skabtes Fornyer,
der virked' fra Tidernes Ur,
Ved min nærende Aande gryer
den hvilende Alnatur.«

II

»Jeg leder i Mand og Kvinde
mit Væsens straalende Strømme:
Det dirrer i alle Nerver
som sansegøglende Drømme.
Der sværges, der higes mod Sjælenes
sammensmeltende Enhed
– Hver Ed, der smutter fra Læben
er, før end den fødes, en Mened.

De spræller som fangne Vilddyr
og drages en Stund mod hinanden
I Kraft af mit Væsens Naturlov,
som koglende daarer Forstanden.
Det jubler med knitrende Gnister
fra Attraaens flammende Sprud:
Han gøgler hende til Guddom –
og hun gøgler ham til sin Gud.

De hader hinanden som Fjender,
fordi jeg tvinger paa Skrømt
De Stridske at elske hinanden
moderlig hægende-ømt.
Der hulkes i vaarlys Latter,
der smiles i sviende Taarer . . .
Den Højre knyttes i Dødsangst —
mod den Elskedes Bryst — og saarer
Medens den Venstre piller Charpi
til at læge de gabende Vunder.

Der elskes i Hadets Ildhav,
der hades i Elskovens Stunder.«

III

»Evig virker det vekslende Spil
Alt efter Kulde og Hede.
Lidet det baader, hvad Mennesker vil
— Højsind og Godhed slaar lidet til —
Thi Elskovens Høst er — Lede.

En *maa* flygte,
Fordi En drages,
En er den søgte,
Fordi En vrages.

Trygler den Ene om Naade,
Fjærnt maa den Anden flygte.
Brattere bliver Kløften
Mellem En og den søgte.

Aldrig forened'.
Evigt dragne.
Den, som sig nærmer,
Bliver den slagne.«

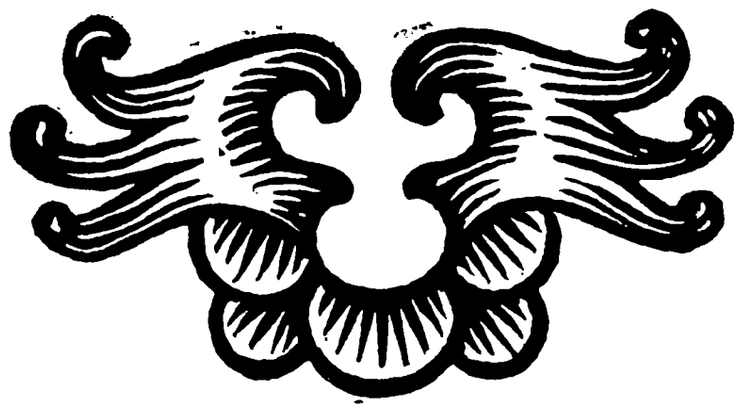

STÆRK SOM DØDEN

Der gaar et Bundt af Traade
Fra Dig til min Hjærterod.
Det drog saa bittert i Hjærtet
Da Du mig i Lede forlod.
Øjet blev tørt — brast ikke i Graad,
Og der brast ej heller en eneste Traad.

Thi Traadene hærdes usalig
I Asken fra Elskovsgløden,
Hærdes i Kulden, i Leden . . . .
Du har Ret, Kong Salomo!
Den er *stærk* som Døden
— Kærligheden.

SCIROCCO

Du er Vampyren, der suger
Mit Blod, det rislende-kvikke,
Af Pulsenes Aarekanaler,
Med de isnende, dragende Blikke.

Som Ørkenens Sandbund gløder
Mit Legeme brændt og forkullet,
Og Vanviddets tørre Scirocco
Raser, hvor Blodstrømmen rulled'.

TØRKE

Jeg er som det skøre Lerkar,
Sat over en osende Ild.
Det gisper af Tørke,
Det knager glohedt
Og sodes.

Hvert kølnende Dugfnug,
Som stænkes
Fra kærlige Hænder,
Bobler og sluges
Af Glohedens Gab.

Lag for Lag
Skaller Karret
Paa Ildsiden
og — — — —
— — — — — —

NAADE! NAADE!

Miserecordia!
Du, som flænged' i mit Bryst
De dybe, væskende Saar,
Hvis Ar aldrig udslettes!
Tilgiv mig alle de skarpe,
Snærende, ætsende Ord,
Hvormed jeg hudflettes!

VÆKST

Elskoven gror
Kun fattig i Trygheds Jord.
I Tvivlens Gødsel
Blomstrer den giftig-ødsel.
    Visner i Vaande
    Kan Tvivl den ej aande.

ALRUNER

Paa Fjældene, hvor mine Taarer fløde,
Spired der Blomster, én for hver Taare,
De svajer for Vinden, bloddryps-røde,
Og Pulsene banker i Bladets Aare.

Det lyder i Natten saa dragende tungt,
Lig Hulken i taareløs Graad,
Lig en Dødskamp stridt af et Liv, som
er ungt.

Og rykker jeg op en Blodblomst med Rod,
Lyder Dit Navn, i Forbandelse fød,
Sukkende tungt fra Jordens Skød.

EPILOG

Du greb mig, Guddom! paa Sirenevis
Med Dine højt besungne Martertænger,
Der brænder, kølnet i Polarens Is,
I Aand og Legem minderige Flænger.

O giv mig atter fri, Du evig-sande
Livsbøddel! som med Elskovsgløden brændte
Naturens Slavemærke paa min Pande
Og aldrig stilte Længslers Higen tændte.

Men ak! min Klage kun som Lyd Dig naa'r,
En saaret Ulvs, som sygt mod Maanen glammer.
— Henover Jorden foraarsklædt Du gaar
Og maner Ofre til Dit Marterkammer.

I 1910 udkom
Paa Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag:
EMANUEL GOLDSTEIN
NOGLE DIGTE

TRYKT HOS
· KRISTIAN ·
KONGSTAD

VIGNET Sum 510 Y-44

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL
GB
N·F.
NORDISK·FORLAG

foto 2/4.2
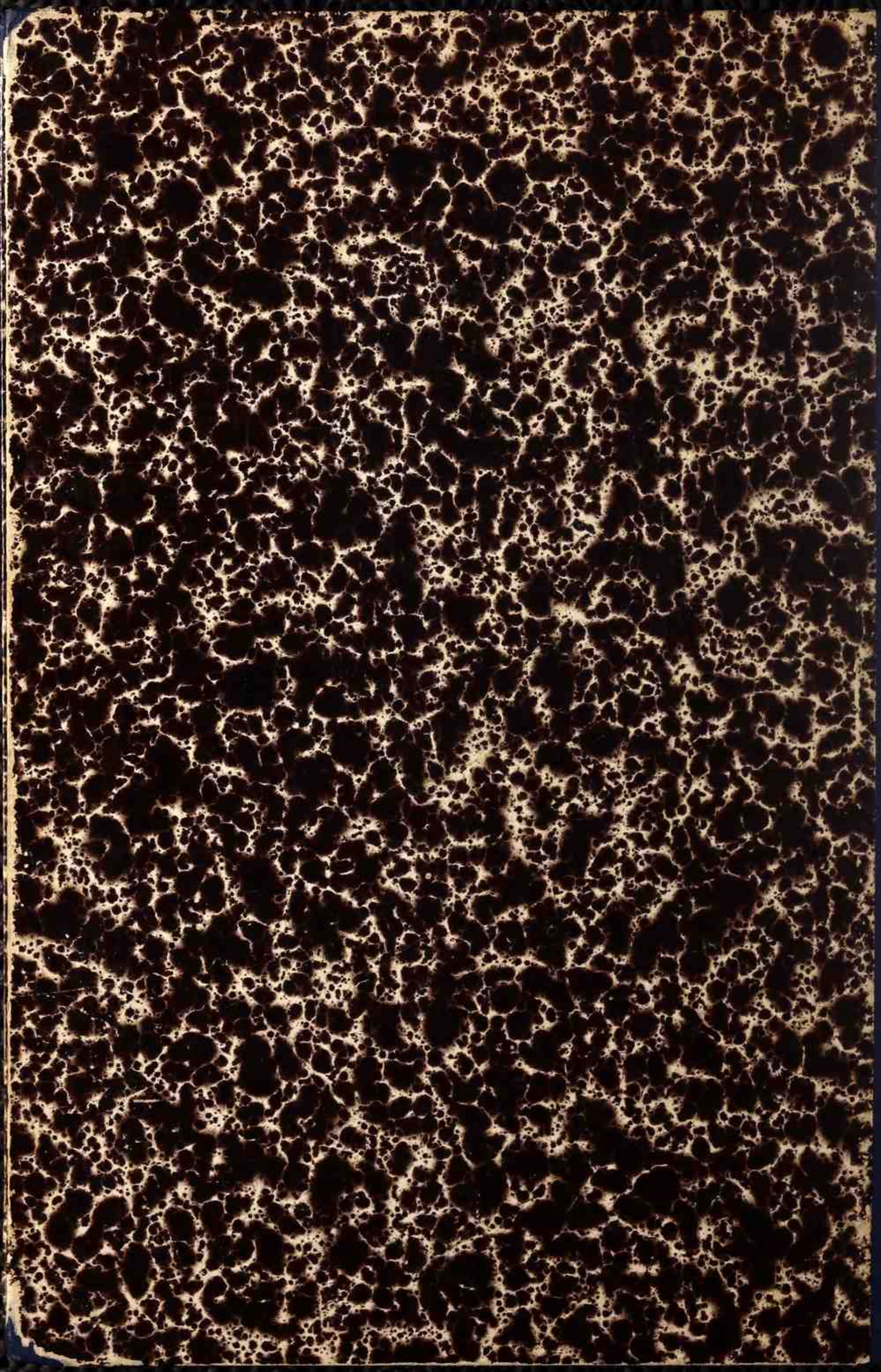
Skan 510855 Munch.